

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

Procesní model Systém péče o duševní zdraví

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

Vlastník	Ministerstvo zdravotnictví
E-mail pro připomínky	Jan.Behounek@bohnice.cz
Symbol	MZCR0031_2VK04_2021_00
Verze	00
Stav	Schváleno
Platnost od	30. 8. 2022
Kontrola aktualizace	1 ročně
Komentář	Pracovní skupina: Mgr. Tereza Palánová (gestorka kvality); PhDr. Jana Sladká Ševčíková; Mgr. Denisa Kramářová; PaedDr. Blanka Veškrnová; Mgr. Iva Kašpárková; Mgr. Kristýna Mlejnková, PhD.; Mgr. Marek Procházka; Mgr. Vladislav Fryč, MPA

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

Obsah

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním.....	1
Obsah.....	2
Použité pojmy, zkratky	3
Základní informace.....	3
4. Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním	4
4.1 Pacienti mají právo na ochranu před slovním, duševním, tělesným a sexuálním týráním a před fyzickým a citovým zanedbáváním	4
4.1.1 Personál zachází s pacienty lidsky, důstojně a s úctou	4
4.1.2 Žádný pacient není vystaven slovnímu, tělesnému, sexuálnímu nebo duševnímu týráním	4
4.1.3 Žádný pacient není vystaven fyzickému nebo citovému zanedbáváním	5
4.1.4 Byla přijata náležitá opatření, aby nedocházelo k žádnému týráním	5
4.1.5 Zaměstnanci pomáhají pacientům, kteří byli týráním, získat podporu, kterou si přejí	5
4.2 K řešení případných krizí se použijí alternativní metody, nikoli izolace nebo omezení pohybu.....	6
4.2.1 Pacienti nejsou dávání do izolace nebo omezování v pohybu	6
4.2.2 Nemocnice uplatňuje alternativní řešení místo izolace nebo omezení a zaměstnanci jsou vyškoleni	6
4.2.3 Vyhodnocení deeskalace se provádí ve spolupráci s dotčeným pacientem	7
4.2.4 Upřednostňované metody zásahu stanovené dotčeným pacientem jsou součástí léčebného plánu.....	7
4.2.5 Případy izolace nebo omezení se zaznamenávají	7
4.3 Elektrokonvulzivní terapie, psychochirurgie a jiné léčebné výkony, které mohou mít trvalé nebo nezvratné následky, a to bez ohledu na to, zda jsou prováděny v dané nemocnici nebo v jiné nemocnici, nesmí být zneužívány a mohou být provedeny výhradně na základě svobodného a informovaného souhlasu pacienta.....	8
4.3.1 Pacientům není bez jejich svobodného a informovaného souhlasu poskytována ECT	8
4.3.2 K dispozici jsou jasné a podložené klinické pokyny, kdy a jak lze používat ECT	8
4.3.3 ECT není nikdy využívána v tzv. nemodifikované formě (tj. bez použití anestezie a myorelaxancií)	8
4.3.4 Elektrokonvulzivní terapie se nevyužívá u nezletilých osob	9
4.3.5 Psychochirurgické a jiné nezvratné zákroky se v PN neprovádí.....	9
4.4 Žádný pacient nesmí být podroben lékařským nebo vědeckým pokusům, aniž by k tomu dal/a svůj souhlas.....	10
4.4.1 Lékařské nebo vědecké pokusy se provádí na základě svobodného a informovaného souhlasu	10
4.4.2 Nejsou poskytovány žádné výsady za přesvědčování nebo najímání pacientů k pokusům.....	10
4.4.3 Lékařské nebo vědecké pokusy se neprovádí, pokud mohou být pro pacienta škodlivé	10
4.4.4 Každý lékařský nebo vědecký pokus se schvaluje nezávislou etickou komisí.....	10
4.5 Je zajištěna ochrana před mučením nebo krutým, nelidským či ponižujícím zacházením a před jinými formami zneužívání a týráním	11
4.5.1 Podávání odvolání a stížností u vnějšího, nezávislého právního orgánu	11
4.5.2 Pacienti jsou chráněni před negativními dopady, které mohou vyplynout z jimi podaných stížností	11
4.5.3 Pacienti mají přístup k právním zástupcům a mohou se s nimi setkávat mezi čtyřma očima	11
4.5.4 Pacienti mají přístup k právním zástupcům	12
4.5.5 Vůči osobě, která se dopustila týráním nebo zanedbáváním jsou přijata opatření.....	12
4.5.6 Nezávislý orgán monitoruje dané nemocnici s cílem předcházet špatnému zacházení s pacienty.....	12

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

Použité pojmy, zkratky

AIDS: Acquired Immune Deficiency Syndrome (syndrom získaného selhání imunity)

aj.: a jiné

apod.: a podobně

asistivní technologie: pomůcky, které pomáhají zlepšit fyzické nebo duševní funkce osobám, které mají tyto funkce z různých důvodů sníženy

atd.: a tak dále

CMP: cévní mozková příhoda

dříve vyslovená přání: (dokument s pokyny pro lékařskou péči) je písemný dokument, v němž si člověk může předem vybrat možnosti týkající se jeho zdravotní péče, léčby a rekonvalescence pro případ, že by je v budoucnu nebyl schopen vyjádřit. Tento dokument může také zahrnovat možnosti léčby a rekonvalescence, které si daná osoba nepřeje podstoupit, čímž se zajistí, že nebude muset podstoupit zákrok, který si nepřeje

ECT: Electroconvulsive Therapy (elektrokonvulzivní terapie)

HIV: Human Immunodeficiency Virus (virus lidské imunitní nedostatečnosti)

MZ ČR: Ministerstvo zdravotnictví České republiky

např.: například

OSN: [Organizace spojených národů](#)

PN: psychiatrická nemocnice

tzv.: tak zvaný, tak zvaně

ÚPOZP: [Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením](#) (také CRPD: Convention on the Rights of Persons with Disabilities)

vč.: včetně

WHO: [World Health Organization](#) (Světová zdravotnická organizace)

WQRT: [WHO Quality Rights Tool Kit](#)

Základní informace

Sleduje se naplňování práva na ochranu před slovním, duševním, tělesným a sexuálním týráním a před fyzickým a citovým zanedbáváním; zda se pro řešení krizí používají alternativní metody namísto izolace nebo omezení pohybu; zda je elektrokonvulzivní terapie, psychochirurgie a jiné léčebné výkony, které mohou mít trvalé nebo nezvratné následky, používány vhodně a výhradně na základě svobodného a informovaného souhlasu pacienta; zda jsou případné lékařské nebo vědecké pokusy prováděny výhradně na základě informovaného souhlasu pacienta; a konečně zda je zajištěna ochrana před mučením nebo krutým, nelidským či ponižujícím zacházením a před jinými formami zneužívání a týráním.

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

4. Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

(články 15 a 16 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením)

4.1 Pacienti mají právo na ochranu před slovním, duševním, tělesným a sexuálním týráním a před fyzickým a citovým zanedbáváním

Dokumentace: existence politiky, která určuje jasné vedení v nahlašování a zabývání se s případy slovního, psychického, tělesného nebo sexuálního zneužívání, existence politiky určující, zda pacienti mohou vznášet stížnosti na případy zneužívání a zanedbávání, a jak jsou tyto stížnosti vypořádávány, jsou případy zneužívání a zanedbávání zdokumentovány ve složce pacienta, zdali existují oficiální záznamy tělesného, psychického a sexuálního zneužívání nebo zanedbávání a jak je s nimi nakládáno.

Pozorování: spolupráce zaměstnanec-pacient, zda zaměstnanec vykazuje respekt a empatii k pacientovi, zdokumentuj jakýkoliv případ zneužívání nebo zanedbávání, kterého jste byli svědky.

Vodítka pro 4.1

název	podpurný výklad dle WHO	Podpurný pracovní výklad pro směřování k naplnění – vybrané doporučené postupy / vodítka
4.1.1 Personál zachází s pacienty lidsky, důstojně a s úctou.	Celkový dojem z toho, jak jsou pacienti léčeni personálem (zdravotním, ale i pomocnými profesemi, členy ochranky atd.), jsou pacienti respektováni s lidskostí, důstojností po celý čas pobytu v nemocnici? Je jejich pohoda a bezpečnost prioritou pro nemocnice?	<p>4.1.1.1 Všechny profesní skupiny v PN se řídí Etickým kodexem, který zahrnuje problematiku důstojného jednání s pacienty a je psán srozumitelně a konkrétně.</p> <p>4.1.1.2 Etický kodex je pro všechny zaměstnance dostupný (např. na webu, nástěnkách), je součástí pracovních náplní. Etický kodex je dostupný i pro pacienty.</p> <p>4.1.1.3 Zaměstnanci PN jsou prokazatelným způsobem s tímto Etickým kodexem seznámeni.</p> <p>4.1.1.4 Zaměstnanci PN (všech profesních skupin) podle Etického kodexu postupují (např. důstojný / dohodnutý způsob oslovení obvyklý ve společnosti, se zohledněním věku a pohlaví, pacienti mají možnost užívání vlastního oblečení, vhodné používání terminologie při osobní i písemné komunikaci).</p> <p>4.1.1.5 Jsou nastaveny a realizovány kontrolní mechanismy pro naplňování Etického kodexu (např. audity, kontrolní činnost).</p> <p>4.1.1.6 Dodržování Etického kodexu je součástí systému hodnocení zaměstnanců. V případě pochybnosti o etickém chování zaměstnance rozhoduje o jeho porušení/neporušení etická komise. Etickou komisí tvoří členové z řad nezávislých odborníků stavovských organizací.</p>
4.1.2 Žádný pacient není vystaven slovnímu, tělesnému, sexuálnímu nebo duševnímu týráním.	Jste si vědom/a nějakého případu, kdy byl pacient slovně zneužit? Křičel zaměstnanec na pacienta nebo s ním mluvil bez respektu, povýšeně, srážel ho před ostatními nebo použil nadávky? Je to neobvyklé nebo běžné? Za jakých okolností se tak dělo? Byl případ hlášen vedení nemocnice? Mohl pacient vznést stížnost? Jaký byl výsledek? Jak byl v nemocnici řešen případ, kdy byl slovně napaden pacient jiným pacientem? Byla přijata opatření zabránit takové situaci v budoucnu? Můžete popsat způsob používaný v nemocnici s cílem zabránit zneužívání pacientů? Jaké kroky jsou podniknuty, když jsou případy zneužití v nemocnici hlášeny? Jsou hlášeny všechny případy? Komu?	<p>4.1.2.1 PN poskytuje služby tak, aby žádný pacient nebyl vystaven slovnímu, tělesnému, sexuálnímu nebo psychickému zneužívání.</p> <p>4.1.2.2 PN má definovány preventivní postupy pro předcházení situacím, které se týkají slovního, tělesného, sexuálního a psychického zneužívání, ke kterému by mohlo v PN docházet, a to včetně možných systémových opatření podporujících zaměstnance v předcházení těmto situacím (např. supervize pracovních týmů a individuální, vzdělávání dle potřeb zaměstnance aj.).</p> <p>4.1.2.3 PN má definovány postupy pro řešení situací, kdy dojde k uvedeným formám zneužívání vč. lékařské, psychologické i jiné multidisciplinární podpory.</p> <p>4.1.2.4 Zaměstnanci znají možné situace, v nichž by mohlo docházet ke slovnímu, tělesnému, sexuálnímu a psychickému zneužívání i postupy, jak je jim možné předcházet.</p>

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

<p>4.1.3 Žádný pacient není vystaven fyzickému nebo citovému zanedbávání.</p>	<p>Jste si vědom/a případu, kdy byla medikace použita pro kontrolu pacienta nebo jako trest? Dostávají pacienti léky s cílem učinit je poslušnými a "snadněji ovladatelnými" zaměstnanci? Byla někomu někdy podána medikace v případech, že se nechoval určitým způsobem? Mohl pacient vznést stížnost na takové jednání? Jaký byl výsledek? Byla přijata opatření zabránit takové situaci v budoucnu?</p>	<p>4.1.3.1 PN poskytuje služby tak, aby žádný pacient nebyl vystaven psychickému nebo fyzickému zanedbávání. 4.1.3.2 PN má definovány preventivní postupy pro předcházení situacím, v nichž by mohlo dojít k fyzickému nebo citovému zanedbávání pacienta, a to včetně možných systémových opatření podporujících zaměstnance v předcházení těmto situacím (např. supervize pracovních týmů a individuální, vzdělávání dle potřeb zaměstnance aj.). 4.1.3.3 PN má definovány postupy pro řešení situací, kdy dojde k uvedeným formám zneužívání vč. lékařské, psychologické i jiné multidisciplinární podpory. 4.1.3.4 Zaměstnanci znají možné situace, v nichž by mohlo docházet k fyzickému nebo citovému zanedbávání pacienta i postupy, jak je tomu možné předcházet.</p>
<p>4.1.4 Byla přijata náležitá opatření, aby nedocházelo k žádnému týrání.</p>	<p>Můžete popsat nějaký příklad, kdy jste byl/a svědkem, nebo jste sám/sama zažila tělesné zneužívání? Např.: byl pacient bit, obdržel políček, kopání, byly na něj vrženy nějaké objekty? Jak byl v nemocnici řešen případ, kdy byl slovně napaden pacient jiným pacientem? Mohl pacient vznést stížnost na takové jednání? Jaký byl výsledek? Byla přijata opatření zabránit takové situaci v budoucnu?</p>	<p>4.1.4.1 PN eviduje a vyhodnocuje minimálně jednou ročně výše uvedené formy zneužívání podle 4.1.2. a 4.1.3. (slovní, tělesné, sexuální nebo duševní týrání, fyzické nebo citové zanedbávání) jako "nežádoucí událost", přičemž vždy postupuje v souladu s platnou legislativou. PN prokazatelně (v praxi a písemně zdokumentováno) přijímá opatření k zabránění opakování těchto situací.</p>
<p>4.1.5 Zaměstnanci pomáhají pacientům, kteří byli týráni, získat podporu, kterou si přejí.</p>	<p>Jaká opatření jsou učiněna v případech podpory pacientů, kteří byli subjekty zneužívání? Je pacientům přístupné poradenství? Je jim nabídnuto lékařské vyšetření, testy nebo léčba následků zneužívání? Jsou pacienti podporováni v kontaktu s členy rodiny, přáteli nebo pečovateli?</p>	<p>4.1.5.1 PN zajišťuje pacientům, u nichž bylo zjištěno týrání/zneužívání, podporu (lékařské vyšetření, testy, léčba, psychologická podpora nebo terapie aj.) podle jejich vlastní volby. 4.1.5.2 PN zajišťuje informování pacienta o právu na volbu důvěrníka v souladu s platnou legislativou, včetně konkrétních kontaktů na osoby poskytující poradenství. V případě, kdy si pacient nedokáže podporu samostatně sjednat, je personálem k tomu aktivně podporován. 4.1.5.3 PN zajišťuje informování pacienta o další nabídce možné podpory, jako např. práce s rodinou a další podpůrnou sítí.</p>

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

4.2 K řešení případných krizí se použijí alternativní metody, nikoli izolace nebo omezení pohybu

Dokumentace: existence politiky na používání izolace a prostředků omezujících pohyb; pokud se izolace a omezení pohybu používají, zkontroluj, že existuje politika, která požaduje – dokumentování izolace a omezení pohybu, včetně jeho podstaty a doby trvání; hlášení veškerého použití omezovacích prostředků řediteli nemocnice; hlášení všech případů použití omezujících prostředků odpovídajícímu externímu úřadu; existence politiky, která zakládá firemní směrování nepokračovat v užívání omezovacích prostředků a která obsahuje – nahrazení těchto prostředků deeskalacími prostředky a technikami; školení personálu v těchto prostředcích a technikách; vyplnit hodnocení, ve kterém pacient identifikuje potenciální spouštěče vedoucí ke krizi a faktory, které sledává užitečnými v zažehnutí krize; zakomponování pacientem upřednostňovaných intervencí do jeho/ jejího plánu zotavení; existence záznamů nebo složek, které dokumentují případy, kdy byly omezovací prostředky použity, včetně data a času případu, jeho délky trvání, zda byla podána stížnost pacientem nebo jinou osobou, úřad, kam byla žádost podána a výsledek incidentu.

Pozorování: "komfortní pokoje" – nezamčené, jejich používání je na dobrovolné bázi, jsou dostatečně vytopeny, osvětleny a větrány; přítomnost omezovacích prostředků – popruhy, kazajky, místnost pro izolaci – zda jsou užívány, zda jsou pacienti zamykáni ve svých pokojích nebo jiných pokojích.

Vodítka pro 4.2

název	podpůrný výklad dle WHO	Podpůrný pracovní výklad pro směrování k naplnění – vybrané doporučené postupy / vodítka
4.2.1 Pacienti nejsou dávání do izolace nebo omezování v pohybu.	Mohl/a byste poskytnout informace o tom, jak jsou kritické situace v nemocnici řešeny? Jaké metody se užívají k řešení krize? Jsou pacienti vůbec někdy zamykáni na izolaci, nebo v jiných pokojích (např. ložnice)? Jsou pacienti vůbec někdy omezování v pohybu? Jak dlouho jsou pacienti drženi v izolaci nebo jak dlouho jsou omezeni v pohybu? Jsou takové incidenty hlášeny řediteli nemocnice a odpovídajícímu externímu úřadu?	4.2.1.1 PN má k dispozici vnitřní předpis, kde jsou definovány možnosti použití omezovacích prostředků v souladu se zákonem a se zřetelem pro práci s přirozeným rizikem. 4.2.1.2 Zaměstnanci jsou s obsahem tohoto vnitřního předpisu prokazatelně seznámeni. 4.2.1.3 Potřeba omezení volného pohybu pacienta je posuzována individuálně a s ohledem na jeho preference (včetně "Dříve vyslovených přání"). 4.2.1.4 Zaměstnanci jsou minimálně jednou ročně proškolení v humánních způsobech použití omezovacích prostředků. 4.2.1.5 Omezení volného pohybu pacienta není ovlivněno vnějšími aspekty (např. z důvodu zabránění odchodu jiného pacienta, nedostatečného personálního zajištění, personál používá omezení "preventivně" atd.). 4.2.1.6 PN postupuje při užití omezovacích prostředků v souladu s předpisem a všechny situace nahlašuje pověřená osoba vedoucímu PN a příslušným orgánům dle platné legislativy.
4.2.2 Nemocnice uplatňuje alternativní řešení místo izolace nebo omezení a zaměstnanci jsou vyškoleni v technikách deeskalace při řešení krizí a v rámci prevence zranění pacientů nebo zaměstnanců.	Má nemocnice politiku nebo plán jak nepokračovat v používání omezovacích prostředků jako řešení krize? Pokud ano, má plán nějaký časový rámec? Jsou užívány alternativní metody k omezovacím prostředkům k de-eskalaci krize? Jste si vědom jakéhokoliv školení personálu v otázce intervenování v případě krize? Je užívání těchto de-eskalačních technik povzbuzováno, dostává personál pokračující instrukce tak, aby zlepšoval svoje dovednosti? Mají pacienti přístup ke "komfortním pokojům", které nejsou zamykány nebo k tichému místu, kam mohou jít dobrovolně z důvodu soukromí, nebo když chtějí být sami?	4.2.2.1 Zaměstnanci jsou minimálně jednou ročně (v souladu s harmonogramem nastaveným nemocnicí) proškolení v alternativách použití omezovacích prostředků a v deeskaláčních technikách a využívají je v praxi. 4.2.2.2 PN individuálně zaznamenává uplatnění deeskaláčních technik u pacienta. 4.2.2.3 PN má zpracován standard optimálního používání omezovacích a minimálně jednou ročně vyhodnocuje četnost a vhodnost používání omezovacích prostředků a přijímá opatření ke snižování nutnosti jejich používání. 4.2.2.4 V individuálních případech a v souladu s krizovým plánem mají pacienti přístup k pokojům, které nejsou zamykány, jsou tichým místem nebo mají jinou možnost soukromí.

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

<p>4.2.3 Vyhodnocení deeskalace se provádí ve spolupráci s dotčeným pacientem s cílem určit spouštěče a faktory, které podle něj pomáhají při řešení krizí, a také určit upřednostňované metody zásahu v případech krize.</p>	<p>Dělá personál kroky, aby se naučil od pacientů, co by mohlo spustit nebo zažehnat krizi a preference požadavků pacientů, které potřebují v čase krize? Jsou pacienti požádáni, aby se účastnili hodnocení tak, že se personál může učit, co může krizi spustit.</p>	<p>4.2.3.1 V PN je pravidelně vyhodnocováno užití deeskalačních technik. 4.2.3.2 Osobní dokumentace pacientů obsahují krizové plány, vytvářené společně s pacientem, které identifikují spouštěče, preference pacienta i metody zvládnání krize; z dokumentace je zřejmé, jakým způsobem je pacient zapojen do hodnocení deeskalace. V případech, že to zdravotní stav pacienta neumožňuje je toto řešeno v rámci multidisciplinárního týmu, ve kterém je i osoba, která pacienta zastupuje. 4.2.3.3 Krizové plány jsou pravidelně (v souladu s harmonogramem nastaveným nemocnicí) společně s pacientem přehodnocovány. V případech, že to zdravotní stav pacienta neumožňuje je toto řešeno v rámci multidisciplinárního týmu, ve kterém je i osoba, která pacienta zastupuje</p>
<p>4.2.4 Upřednostňované metody zásahu stanovené dotčeným pacientem jsou k dispozici v případě krize a jsou začleněny do osobního léčebného plánu daného pacienta.</p>	<p>Jsou informace o pacientových potenciálních spouštěcích krize a o preferovaných metodách pro de-eskalaci krize dokumentovány a okamžitě přístupné v čase krize? Kde jsou údaje uloženy? Je tato informace obsažena v plánu zotavení pacienta? A je pravidelně aktualizována?</p>	<p>4.2.4.1 Krizové plány jednotlivých pacientů obsahují intervence identifikované multidisciplinárním týmem ve spolupráci s pacientem a jsou pravidelně společně s ním aktualizovány. V případech, že to zdravotní stav pacienta neumožňuje je toto řešeno v rámci multidisciplinárního týmu, ve kterém je i osoba, která pacienta zastupuje. 4.2.4.2 Krizové plány jsou dostupné pacientovi, všem zainteresovaným pracovníkům oddělení, všem členům multidisciplinárního týmu a dalším pacientem určeným osobám. 4.2.4.3 V případě krize pracovníci podle těchto plánů postupují.</p>
<p>4.2.5 Případy izolace nebo omezení se zaznamenávají (např. typ, trvání) a hlásí se řediteli nemocnice a také příslušnému externímu orgánu.</p>	<p>Jsou všechny případy izolace a mezení pohybu zaznamenány? Jsou všechny tyto případy hlášeny řediteli nemocnice? Jsou hlášeny také externímu odpovídajícímu úřadu?</p>	<p>4.2.5.1 Existují písemné záznamy o všech použitích omezovacích prostředků v souladu s platnou legislativou. 4.2.5.2 Existují záznamy o hlášení relevantnímu externímu úřadu (v souladu s platnou legislativou a doporučenými postupy MZ) a řediteli (vedoucímu) PN.</p>

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

4.3 Elektrokonvulzivní terapie, psychochirurgie a jiné léčebné výkony, které mohou mít trvalé nebo nezvratné následky, a to bez ohledu na to, zda jsou prováděny v dané nemocnici nebo v jiné nemocnici, nesmí být zneužívány a mohou být provedeny výhradně na základě svobodného a informovaného souhlasu pacienta

Dokumentace: existence politiky týkající se ECT, a zda obsahuje následující – ECT nemůže být provedena bez informovaného souhlasu, ECT nemůže být provedena bez anestézie, bez svalového relaxantu, nezletilým; existence jasných směrnic na používání ECT; existence politiky týkající se psychochirurgického zákroku a dalších invazivních a nevratných způsobů léčby zahrnující – tento typ léčby nemůže být prováděn bez informovaného souhlasu a bez souhlasu nezávislé poroty (komise); existence politiky týkající se potratů a sterilizace, a zda v ní stojí, že tyto postupy nemohou být provedeny bez souhlasu pacienta; důkaz, že pacienti dali informovaný souhlas s ECT, psychochirurgickým zákrokem a s jinou invazivní nebo nevratnou léčbou, že byl vždy obdržen souhlas nezávislého úřadu s psychochirurgickým zákrokem nebo s jinou invazivní nebo nevratnou léčbou, pacienti dali psaný informovaný souhlas s potratem nebo sterilizací; reviduj záznamy nebo složky dokumentující stížnosti podané pacienty nebo jinými na nevhodné použití ECT, psychochirurgického zákroku, poznamenej, jak bylo se stížností naloženo.

Pozorování: jak je ECT prováděna a zkontroluj, zda byly podány anestetika a svalový relaxant.

Vodítka pro 4.3

název	podpůrný výklad dle WHO	Podpůrný pracovní výklad pro směřování k naplnění – vybrané doporučené postupy / vodítka
4.3.1 Pacientům není bez jejich svobodného a informovaného souhlasu poskytována elektrokonvulzivní terapie.	Můžete poskytnout informace o ECT v této nemocnici? Je ECT poskytována v této nemocnici? Dávají pacienti svůj informovaný souhlas po vysvětlení procedury a jejích rizik? Jak běžné je používání ECT v tomto nemocnice?	4.3.1.1 Informace o tom, zda je v PN uplatňováno ECT je dostupná a srozumitelná všem pacientům a osobám, které pacient určí. 4.3.1.2 Pacient je prokazatelně a srozumitelným způsobem poučen tak, aby mohl vyjádřit svůj informovaný souhlas nebo nesouhlas s ECT. 4.3.1.3 ECT je aplikována na principu podporovaného rozhodování.
4.3.2 K dispozici jsou jasné a podložené klinické pokyny, kdy a jak lze používat elektrokonvulzivní terapii, a tyto pokyny se dodržují.	Existují jasné směrnice a pojistky v nemocnici pro to, kdy a jak ECT použít nebo nepoužít? Pokud ano, jsou striktně dodržovány, nebo existují výjimky? Jsou tyto směrnice v nemocnici založeny na důkazech? Obsahují tyto směrnice klinická kritéria pro užití ECT? Je Vám povědomá situace, kdy byla ECT použita pro pacienta, který nesplňoval ona klinická kritéria? Pokud ano, za jakých okolností?	4.3.2.1 PN má písemně vypracovanou vnitřní směrnici pro použití ECT v souladu s právními předpisy. 4.3.2.2 Pracovníci podle této směrnice postupují. 4.3.2.3 Ze strany PN probíhá pravidelná kontrola dodržování tohoto postupu.
4.3.3 Elektrokonvulzivní terapie není nikdy využívána v tzv. nemodifikované formě (tj. bez použití anestezie a myorelaxancií).	Je Vám znám jakýkoliv případ, kdy ECT byla použita ve své nemodifikované podobě (bez anestetik a svalového relaxantu)? Pokud ano, za jakých okolností? Byla ECT vůbec někdy použita jako forma trestu? Byl incident hlášen řediteli nemocnice nebo externímu monitorujícímu úřadu? S jakým výsledkem pro pacienta?	4.3.3.1 Jsou vedeny písemné záznamy o použití ECT v PN. 4.3.3.2 Existují záznamy o kontrole ze strany vedení PN o dodržování směrnice po použití ECT.

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

<p>4.3.4 Elektrokonvulzivní terapie se nevyužívá u nezletilých osob.</p>	<p>Uznává personál právo pacienta jmenovat podporující osobu nebo síť osob na základě svobodného výběru?</p>	<p>4.3.4.1 PN má zpracovány postupy pro podporu pacienta při jmenování jeho podporující osoby nebo sítě osob dle jeho svobodného výběru v rozhodování o přijetí, léčbě a o osobních, právních, finančních či jiných záležitostech; podle tohoto postupu postupuje. 4.3.4.2 Pro každého pacienta PN určí konkrétního odpovědného pracovníka, který pacienta informuje o tom, že může jmenovat podporující osobu nebo síť osob. 4.3.4.3 Dokumentace pacienta obsahuje určení podporující osoby nebo sítě osob pacientem a je pravidelně v souladu s individuálním plánem léčby pacienta a harmonogramem nemocnice aktualizována.</p>
<p>4.3.5 Psychochirurgické a jiné nezvratné zákroky se v PN neprovádí.</p>	<p>Jsou v nemocnici používány psychochirurgické zákroky anebo nevratná léčba? Pokud ano, za jakých okolností? Jsou pacienti požádáni o poskytnutí jejich informovaného souhlasu? Jak běžné jsou tyto léčebné procedury v nemocnici používány? Dostávají se pacientům informace o proceduře před tím, než dají svůj informovaný souhlas? Jsou potenciální rizika a vedlejší účinky tohoto typu léčby jasně vysvětleny před tím, než dají informovaný souhlas? Byly takové léčebné postupy použity vůbec někdy bez informovaného souhlasu pacienta? Existuje v nemocnici nezávislá rada, která reviduje všechny požadavky na tento typ léčby a která zajišťuje, že informovaný souhlas bude získán? V případě, že tyto léčebné postupy nemocnice neposkytuje, jsou pacienti za tímto účelem posíláni do jiné nemocnice, kde tyto léčebné postupy používají?</p>	<p>4.3.5.1 Informace o tom, zda jsou v PN uplatňovány psychochirurgické a jiné nezvratné zákroky je dostupná a srozumitelná všem pacientům a osobám, které pacient určí. 4.3.5.2 Pacient je prokazatelně a srozumitelným způsobem poučen tak, aby mohl vyjádřit svůj informovaný souhlas nebo nesouhlas s psychochirurgickými a jinými nezvratnými zákroky. 4.3.5.3 Psychochirurgické a jiné nezvratné zákroky jsou aplikovány na principu podporovaného rozhodování. 4.3.5.4 PN má vypracovávánu metodiku pro použití psychochirurgických a jiných nezvratných zákroků a podle této metodiky postupuje. Součástí metodiky je i postup fungování odborné komise posuzující použití psychochirurgických a jiných nezvratných zákroků u pacienta.</p>

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

4.4 Žádný pacient nesmí být podroben lékařským nebo vědeckým pokusům, aniž by k tomu dal/a svůj souhlasu

Dokumentace: existuje politika v nemocnici, která upravuje lékařský a jiný výzkum, a že je v ní stanoveno – výzkum nelze bez svobodného a informovaného souhlasu, personál neprofituje jakýmkoliv způsobem z povzbuzování nebo najímání pacientů do výzkumu, lékařský a jiný výzkum je striktně zakázán, pokud je považován za škodlivý a nebezpečný pro pacienta, lékařský a jiný výzkum je schválen nezávislou etickou komisí; reviduj jakékoliv záznamy nebo složky dokumentující lékové studie nebo jiný výzkum, zda byl získán informovaný souhlas pacientů, jestli byly podány jakékoliv stížnosti pacientů nebo druhých v souvislosti s lékovými studiemi nebo výzkumem, jak s nimi bylo naloženo.

Vodítka pro 4.4

název	podpurný výklad dle WHO	Podpurný pracovní výklad pro směřování k naplnění – vybrané doporučené postupy / vodítka
4.4.1 Lékařské nebo vědecké pokusy se provádí výhradně na základě svobodného a informovaného souhlasu pacienta.	Víte o nějakém lékařském nebo jiném výzkumu, který byl prováděn v nemocnici? Pokud ano, byl získán informovaný souhlas pacientů před jejich zahrnutím do výzkumu? Byli pacienti informováni o případných rizicích a možných vedlejších účincích v souvislosti s jejich účastí ve výzkumu? Byly informace poskytnuty takovým způsobem, že byly plně pochopeny pacientem?	4.4.1.1 PN má vypracována písemná pravidla zapojování personálu i pacientů do vědeckých výzkumů včetně pravidel týkajících se způsobu informování pacientů a jejich blízkých. 4.4.1.2 Písemná pravidla obsahují též informovaný souhlas pacienta o zapojení se do výzkumu. 4.4.1.3 Podle tohoto pravidla PN postupuje.
4.4.2 Zaměstnancům nejsou poskytovány žádné výsady, vyrovnání nebo odměna za přesvědčování nebo najímání pacientů k účasti v lékařských nebo vědeckých pokusech.	Máte povědomí o nějakých případech, kdy zaměstnanci obdrželi privilegia, mzdu nebo kompenzaci za povzbuzení nebo najmutí pacientů k jejich účasti v lékařském nebo vědeckém výzkumu? Pokud ano, jaké byly okolnosti? Je tato praxe v nemocnici běžná? Je tato praxe v nemocnici povolena, nebo jsou uvaleny sankce na každého, kdo je chycen při nabízení kompenzací pacientům za jejich účast ve výzkumu?	4.4.2.1 Zapojování do lékařských výzkumů se řídí vnitřními pravidly PN a je v souladu s Úmluvou na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny. 4.4.2.2 PN podle těchto pravidel postupuje. 4.4.2.3 Dodržování pravidel je ze strany vedení PN pravidelně kontrolováno.
4.4.3 Lékařské nebo vědecké pokusy se neprovádí, pokud mohou být pro pacienta škodlivé nebo nebezpečné.	Máte povědomí o případech, ve kterých se pacient účastnil lékařského nebo vědeckého výzkumu, který byl pro něj škodlivý nebo nebezpečný? Existují procedury, které dopředu určují, zda je lékařský nebo vědecký výzkum akceptovatelný nebo potenciálně škodlivý? Následují zaměstnanci tyto procedury? Je výzkum dopředu povolen nezávislou etickou komisí? Pokud je výzkum považován za škodlivý, je stejně proveden?	Viz 4.4.1
4.4.4 Každý lékařský nebo vědecký pokus se schvaluje nezávislou etickou komisí.	Požaduje lékařský nebo vědecký výzkum schválení nezávislou etickou komisí? Jaké jsou procedury pro získání souhlasu nezávislé etické komise s lékařským nebo vědeckým výzkumem? Je komise zodpovědná za poskytnutí souhlasu plně nezávislá? Mají zaměstnanci nemocnice propojení na členy komise?	4.4.4.1 Ke každému výzkumu existuje písemné schválení a následné zhodnocení nezávislé etické komise.

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

4.5 Je zajištěna ochrana před mučením nebo krutým, nelidským či ponižujícím zacházením a před jinými formami zneužívání a týrání

Dokumentace: existuje politika týkající se pojmek zabraňujících špatnému zacházení nebo zneužívání pacientů, a zda je stanoveno – pacienti musí být informováni o tom, jak podat důvěrnou stížnost k nezávislému právnímu úřadu, pacienti jsou chráněni od možného negativního dopadu jako výsledku jeho stížnosti; Pacienti musí být informováni, že mohou mít přístup k právnímu zastoupení během procesu stížnosti a že se mohou potkávat se svým právním poradcem důvěrně; pacienti musí být informováni, že mohou mít přístup k advokátům, kteří podporují pacienty v uplatňování jejich právní způsobilosti a práv podávat odvolání a stížnosti; existuje písemná dokumentace výsledků stížnosti, ze které je patrný jakýkoliv disciplinární postih, který byl vznesen proti zaměstnanci pro zneužívání nebo zanedbávání péče o pacienta; byla udělána doporučení pro zabránění budoucího zneužívání; reviduje se dokumentace (hlášení) návštěv nemocnice nezávislou monitorovací autoritou; určí, jak často nezávislý monitorovací úřad navštěvuje nemocnici; revidují nálezy a doporučení této autority.

Vodítka pro 4.5

název	podpurný výklad dle WHO	Podpurný pracovní výklad pro směřování k naplnění – vybrané doporučené postupy / vodítka
4.5.1 Pacienti jsou informováni o postupech založených na důvěrné bázi pro podávání odvolání a stížností u vnějšího, nezávislého právního orgánu ve věci zanedbání, týrání, izolace nebo omezení pohybu, přijetí nebo léčeni bez informovaného souhlasu a v dalších relevantních záležitostech.	Můžete poskytnout informace o postupech, pomocí nichž pacienti mohou uplatňovat stížnosti na porušení přítomná v nemocnici, jako zanedbání, zneužití, izolace (sekluze), omezení, přijetí nebo léčeni bez informovaného souhlasu? Jsou takové stížnosti předána nezávislému právnímu úřadu? Je tato procedura důvěrná? Jsou pacienti informováni o těchto postupech jasně a srozumitelně? Jak může pacient podat stížnost? Jak je tento postup přístupný pacientovi?	4.5.1.1 PN vytváří podmínky a bezpečné prostředí, aby každý pacient mohl podat stížnost. 4.5.1.2 PN má vnitřní předpis určující pravidla podání i povinnost řešení stížností (ústní, písemné, e-mailem, telefonicky i anonymní). Předpis určuje také povinnost podání informace o výsledku prošetření stížnosti pacientovi nebo jim určené osobě. 4.5.1.3 Vnitřní předpis je vytvořen v podobě srozumitelné všem pacientům, kteří jsou s ním prokazatelně seznamováni. 4.5.1.4 Pracovníci PN podle předpisu postupují a dodržování tohoto předpisu je pravidelně kontrolováno. 4.5.1.5 Pacienti jsou prokazatelně informováni, že v případě nespokojenosti s řešením stížnosti se mohou obrátit na nezávislý orgán a mají k dispozici jeho kontaktní údaje.
4.5.2 Pacienti jsou chráněni před negativními dopady, které mohou vyplynout z jimi podaných stížností.	Jsou stížnosti pacientů vyřizovány důvěrně? Jsou pacienti chráněni před negativními následky, pokud podali stížnost? Víte o nějaké situaci, kdy byli pacienti trestáni nebo trpěli jinými negativními důsledky, protože podali stížnost? Jsou pacienti zdrženliví v podávání stížností z důvodu strachu nebo následků ze strany nemocnice a zaměstnanců? Víte o nějakém případě, kdy pacient nepodal stížnost z důvodu takového strachu?	4.5.2.1 Vnitřní předpis o podání a řešení stížností obsahuje informaci o tom, že žádný z pacientů nesmí v důsledku stížnosti pocítit jakýkoliv postih či negativní důsledky nebo zhoršený přístup k němu; podle tohoto předpisu PN postupuje. 4.5.2.2 PN na základě konkrétních pravidel vytváří podmínky, které umožňují podávat stížnosti i osobám s omezenými kognitivními schopnostmi i dětem.
4.5.3 Pacienti mají přístup k právním zástupcům a mohou se s nimi setkávat mezi čtyřma očima.	Mohou mít pacienti přístup k právnímu zastoupení jako součásti postupu podávání stížnosti? Mohou se pacienti a jejich právní zástupci setkávat důvěrně tak, aby mohli diskutovat a připravit jejich případ? Je informace o přístupu k právnímu zastoupení dostupná pacientům? Asistuje nemocnice pacientům v přístupu k cenově dostupným právním službám nebo zdarma?	4.5.3.1 Součástí vnitřních pravidel pro podávání a vyřizování stížností jsou kontakty na nadřízené orgány a nezávislé subjekty. 4.5.3.2 PN podporuje pacienty v kontaktu s dostupnými právními zástupci. 4.5.3.3 V PN je k dispozici místo zaručující soukromí pro setkání pacientů s právními zástupci.

2.VK.03 d) Kapitola 4 - Právo na ochranu proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestání a k ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním

<p>4.5.4 Pacienti mají přístup k právním zástupcům, kteří je informují o jejich právech, mohou s nimi probrat problémy a získat podporu při uplatňování svých lidských práv a podávání odvolání a stížností.</p>	<p>Mohl/a byste poskytnout podrobnosti o jedincích nebo organizacích (organizace lidí nebo osoby s postižením, nebo organizace pro ochranu lidských práv, obhájci) dostupné pacientům pro asistenci a podporu v obraně jejich práv a vyplňování odvolání a stížností? Jsou takové informace dostupné pacientům (o osobách nebo organizacích)? Mohou tyto osoby nebo organizace pravidelně pacienty navštěvovat? Mají pacienti přístup k těmto jedincům a organizacím, kdykoliv je požadují?</p>	<p>4.5.4.1 PN vede seznam právních zástupců a podpůrných organizací. 4.5.4.2 PN informuje pravidelně (v souladu s harmonogramem nastaveným nemocnicí) pacienty o možnosti využít služby právních zástupců bezplatně, případně dalších subjektů v okolí, které poskytují kvalitní bezplatné právní poradenství. 4.5.4.3 PN umožňuje osobám nebo organizacím zajišťujícím právní pomoc navštěvovat pacienty PN.</p>
<p>4.5.5 Vůči osobě, která se dopustila týrání nebo zanedbávání pacientů jsou přijata disciplinární a/nebo právní opatření.</p>	<p>Máte povědomí o nějakém případě, kdy byl udělen disciplinární nebo právní postih proti osobě, u níž se prokázalo, že zneužívala nebo zanedbávala pacienta. Jaké byly okolnosti? Byl postih odpovídající vážnosti zneužívání nebo zanedbávání? Byl disciplinární postih dostatečný k tomu, aby odradil budoucí zneužívání a zanedbávání v nemocnici? Pokud ne, proč?</p>	<p>Viz 4.1.2 a 4.1.3.</p>
<p>4.5.6 Nezávislý orgán monitoruje dané nemocnici s cílem předcházet špatnému zacházení s pacienty.</p>	<p>Je nemocnice monitorována nezávislým úřadem z důvodu smyslu detekovat a zabráňovat porušování proti pacientům a podporovat lidská práva? Je tento úřad nezávislý na nemocnici? Jak pravidelně navštěvuje tento úřad nemocnici? Komu podává úřad hlášení? Jsou zjištění a doporučení úřadu uplatňována v nemocnici? Je tento úřad efektivní v ochraně porušování a podpoře práv pacientů? Pokud ne, proč?</p>	<p>4.5.6.1 PN umožňuje vstup nezávislým orgánům při monitoringu kvality péče v oblasti naplňování lidských práv pacientů a poskytuje jim potřebnou součinnost.</p>